

Ελληνική Επανάσταση και Ευρώπη

Λέξεις κλειδιά: *Μεγάλες Δυνάμεις, διπλωματικές ενέργειες, δάνεια, πράξη προστασίας, φιλέλληνες, πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας.*

Ας θυμηθούμε ...

- ▶ Ήττα Ναπολέοντα
- ▶ Συνέδριο Βιέννης
- ▶ Παλινόρθωση
- ▶ Ιερή Συμμαχία
- ▶ Πενταπλή Συμμαχία
 1. Αυστρία
 2. Πρωσία
 3. Ρωσία
 4. Αγγλία
 5. Γαλλία

Η Οθωμανική Αυτοκρατορία στις αρχές 19^{ου} αι.

Ανατολικό Ζήτημα

- ▶ Όρος που περιγράφει την **πολύπλοκη πολιτική κατάσταση** που δημιουργήθηκε στα Βαλκάνια και στην Εγγύς Ανατολή, κυρίως μετά τον 18ο αιώνα, ως **αποτέλεσμα της παρακμής της Οθωμανικής** αυτοκρατορίας και του ανταγωνισμού των Δυνάμεων (Αγγλία, Ρωσία, Γαλλία, Αυστρία, Πρωσία) για την τύχη της.
- ▶ Ανάλογα με την εκάστοτε εκτίμηση των συμφερόντων τους, οι Δυνάμεις άλλοτε πρόκριναν την **ακεραιότητα** του κράτους του σουλτάνου (Αγγλία, Γαλλία), άλλοτε τον **διαμελισμό** του (Ρωσία) και άλλοτε την **απόσπαση** εδαφών του (Αυστρία, Πρωσία).

Οι διακηρύξεις των Ελλήνων

- ▶ Συμπαράσταση των Ευρωπαίων (ηγετών και λαών)
- ▶ Εθνικός Αγώνας – (Τοπικές προκηρύξεις – **Α' Εθνοσυνέλευση**)
- ▶ Βασικός στόχος: η ελευθερία από τους Τούρκους και όχι η κοινωνική ανατροπή

1. Οι επαναστατημένοι Έλληνες απευθύνονται στην Ευρώπη

Προς τους εν Πάτραις προξένους των ξένων επικρατειών

Ημείς, το Ελληνικόν έθνος των Χριστιανών, βλέποντες ότι μας καταφρονεί το οθωμανικόν γένος και σκοπεύει τον όλεθρον εναντίον μας [...], απεφασίσαμεν σταθερώς ή ν' αποθάνωμεν όλοι, ή να ελευθερωθώμεν. Και τούτου ένεκα βαστούμεν τα όπλα εις χείρας, ζητούντες τα δικαιώματά μας. Όντες λοιπόν βέβαιοι, ότι όλα τα χριστιανικά βασίλεια γνωρίζουν τα δίκαιά μας, και όχι μόνον δεν θέλουν μας εναντιωθή αλλά και θέλουν μας συνδράμη, και ότι έχουν εις μνήμην, ότι οι ένδοξοι πρόγονοί μας εφάνησαν ποτέ ωφέλιμοι εις την ανθρωπότητα, διά τούτο ειδοποιούμεν την Εκλαμπρότητά σας και σας παρακαλούμεν να προσπαθήσετε, να είμεθα υπό την εύνοιαν και προστασίαν του μεγάλου τούτου κράτους.

Προκήρυξη του Αχαιικού Διευθυντηρίου

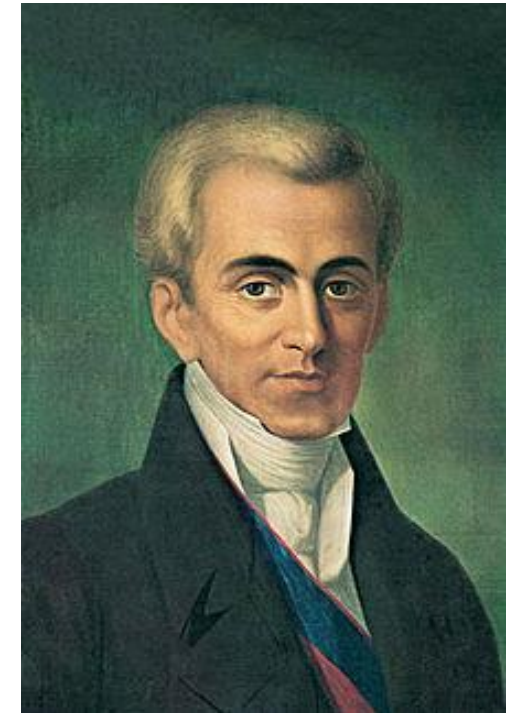
(Αχαιικό Διευθυντήριο: επιτροπή προσωρινής διακυβέρνησης που σχηματίστηκε από προύχοντες της Αχαΐας αμέσως μετά την έκρηξη της επανάστασης.)

Πηγή: Δ. Κόκκινος, *Η Ελληνική Επανάσταση*, Μέλισσα, Αθήνα 1959-1960, τόμ. 1, σ. 178.

1821-1822:

Η αρνητική στάση· η συμβολή του Ι. Καποδίστρια

- ▶ Κοινή επιθυμία: η μη διάλυση του οθωμανικού κράτους
- ▶ Καταδίκη της ελληνικής επανάστασης
 - ▶ Μέττερνιχ: *«Μόνοι οι μονάρχες έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν τις τύχες των λαών και ευθύνονται για τις πράξεις τους μόνο απέναντι στον Θεό.»*
- ▶ Μη στρατιωτική παρέμβαση –
Αυστηρή ουδετερότητα
(Ι. Καποδίστριας)

1823:

Η μεταστροφή της Αγγλίας

- ▶ Νέος Υπουργός Εξωτερικών: **Γ. Κάνιγκ:**
- ▶ Ελλάδα: α) χρήσιμος συνεργάτης της Αγγλίας στη Ν.Α. Μεσόγειο β) ως εμπόλεμη δύναμη γ) ουδετερότητα
 1. η άστατη πολιτική του Τσάρου
 2. οι φιλελεύθερες ιδέες ως μέρος της αγγλικής πολιτικής
 3. αποστροφή για τον Μέττερνιχ
 4. δυσπιστία για τον ρόλο της Γαλλίας

1824-1825:

Ο ανταγωνισμός Αγγλίας και Ρωσίας

Ρωσία

- ▶ Σχέδιο 3 αυτόνομων τμημάτων
 1. Θεσσαλία, Βοιωτία, Αττική
 2. Ήπειρος, Αιτωλοακαρνανία
 3. Πελοπόννησος, Κρήτη
- ▶ Απόρριψη από τον Σουλτάνο και τους Έλληνες

Αγγλία

- ▶ 1824: 1^ο δάνειο
 - ▶ (800.000 λίρες – 59% τόκοι, προμήθειες κ.α. = **300.000** λίρες)
- ▶ 1825: 2^ο δάνειο
 - ▶ (2.000.000 λίρες – 55,5% τόκοι, προμήθειες κ.α.= **600.000** λίρες)
- ▶ υποθήκευση εθνικών κτημάτων
- ▶ κατασπατάληση χρημάτων

1825:

Τα ξενικά κόμματα και η πράξη υποτέλειας

► Βασική πεποίθηση:

Η λύση από τις Μ. Δυνάμεις –
Εύνοια προς αυτές

- **Ρωσικό Κόμμα:** Α. Μεταξάς
- **Γαλλικό Κόμμα:** Ι. Κωλέττης
- **Αγγλικό Κόμμα:** Αλ. Μαυροκορδάτος

Πράξη προστασίας-υποτέλειας

Η επέμβαση και οι νίκες του Ιμπραήμ →
κίνδυνος για την Επανάσταση →
πρωτοβουλία της αγγλόφιλης μερίδας

*«Το Ελληνικό Έθνος, δυνάμει της παρούσης
πράξεως, θέτει εκουσίως την ιεράν
παρακαταθήκην της αυτού Ελευθερίας,
Εθνικής Ανεξαρτησίας και της πολιτικής
αυτού υπάρξεως υπό την μοναδικήν
υπεράσπισιν της Μ. Βρετανίας.»*

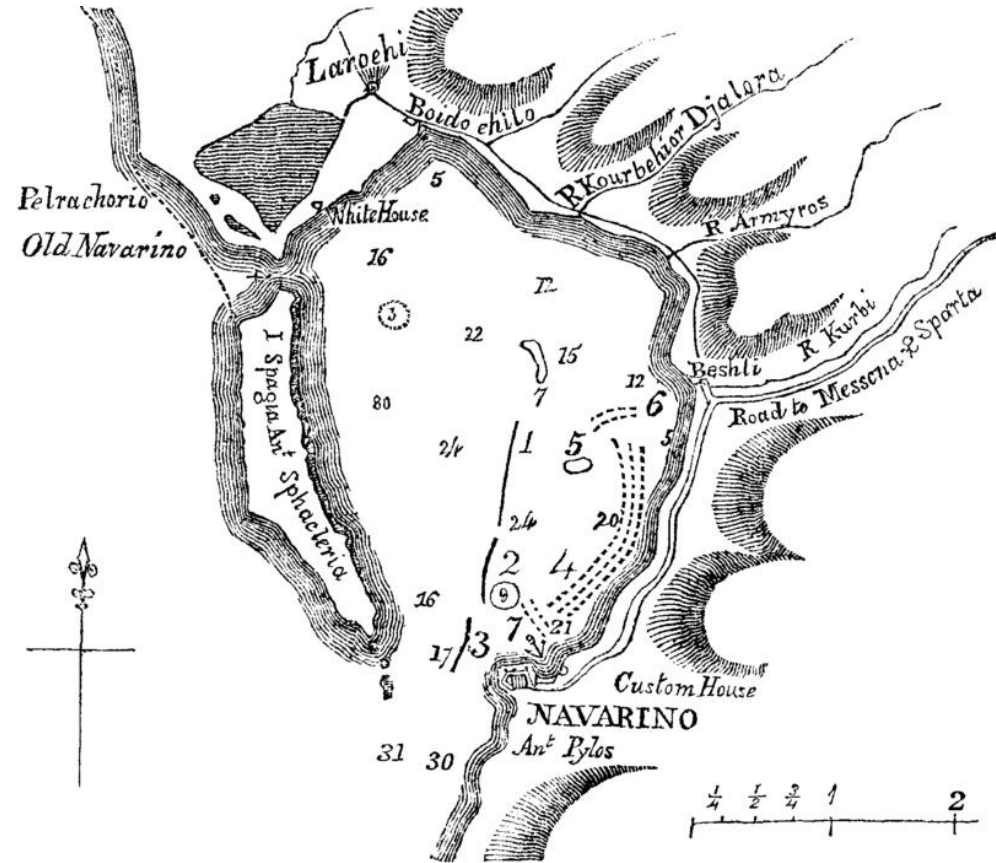
1826-1827:

Η ανάμιξη της Ρωσίας- Ανταγωνισμός των Μ. Δυνάμεων

- ▶ Φιλοπόλεμη στάση του νέου Τσάρου Νικόλαου Α΄
 - ▶ Πρωτόκολλο Πετρούπολης (Απρίλιος 1826) μεταξύ Ρωσίας-Αγγλίας: αναγνώριση πολιτικής ύπαρξης στην Ελλάδα
- ▶ **Συνθήκη Λονδίνου (Αγγλία, Ρωσία, Γαλλία) 6 Ιουλίου 1827:** ίδρυση αυτόνομου ελληνικού κράτους
- ▶ **Ναυμαχία Ναβαρίνου 8 Οκτωβρίου 1827:** συντριβή του τουρκοαιγυπτιακού στόλου από τον ενιαίο στόλο Αγγλίας, Ρωσίας, Γαλλίας

Η ναυμαχία του Ναβαρίνου

REFERENCES.

1. The English Squadron.
2. French Squadron.
3. Russian Squadron.
4. The combined Turko-Egyptian Fleet.

- 5 The boat sent by the "Dartmouth" to one of the Turkish Fire Ships, in which Lieutenant G. W. H. F. Fitzroy was killed.

- 6 and 7 Turkish Fire ships.

The other figures denote the depth of water in English fathoms.

Edward Codrington - Lodewijk van Heiden – Henri de Rigny

«Η μάχη του Ναυαρίνου ήταν κατόρθωμα των λαών (...) Τα πυροβόλα του Ναυαρίνου έγιναν η αρχή νέας περιόδου και ανήγγειλαν θριαμβευτικά την άνοδο της κοινής γνώμης και την ύψωσή της πάνω από τους θρόνους»

1828-1830: Η πορεία προς την ίδρυση ανεξάρτητου ελληνικού κράτους

- ▶ 1828/1829: Ρωσοτουρκικός πόλεμος – Ήττα Οθωμανών, αποδοχή όλων των αποφάσεων για το ελληνικό ζήτημα
- ▶ **1830 22 Ιανουαρίου/3 Φεβρουαρίου: Πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας (Λονδίνο):**
 1. Η Ελλάδα ως κράτος κυρίαρχο και ανεξάρτητο.
 2. Σύνορα: Αχελώος – Σπερχειός (Στερεά Ελλάδα [μέρος], Πελοπόννησος, Εύβοια, Σποράδες, Κυκλάδες)
- ▶ Επιδέξιοι χειρισμοί Ι. Καποδίστρια για διεύρυνση συνόρων (μέθοδος αναβλητικότητας, συνεργασία με Λεοπόλδο Σαξ Κόμπουργκ)
- ▶ **1832 9/21 Ιουλίου: Συνθήκη Κων/πολης:**

Σύνορα: Αμβρακικός-Παγασητικός κόλπος (Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος, Εύβοια, Σποράδες, Κυκλάδες)

47.516 τ.χλμ. – 750.000 Έλληνες

Η εξέλιξη των ελληνικών συνόρων

Πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας 1830

Συνθήκη Κωνσταντινούπολης 1832

Λίγα λόγια για το κίνημα του Φιλελληνισμού

- ▶ Θαυμασμός των Ευρωπαίων για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό
- ▶ Αποτροπιασμός για τις βιαιότητες των Τούρκων
- ▶ Συγκίνηση για τις ελληνικές επιτυχίες
- ▶ Ενίσχυση οικονομική – ηθική / [Ο Λόρδος Βύρων](#) (1788-1824)

